
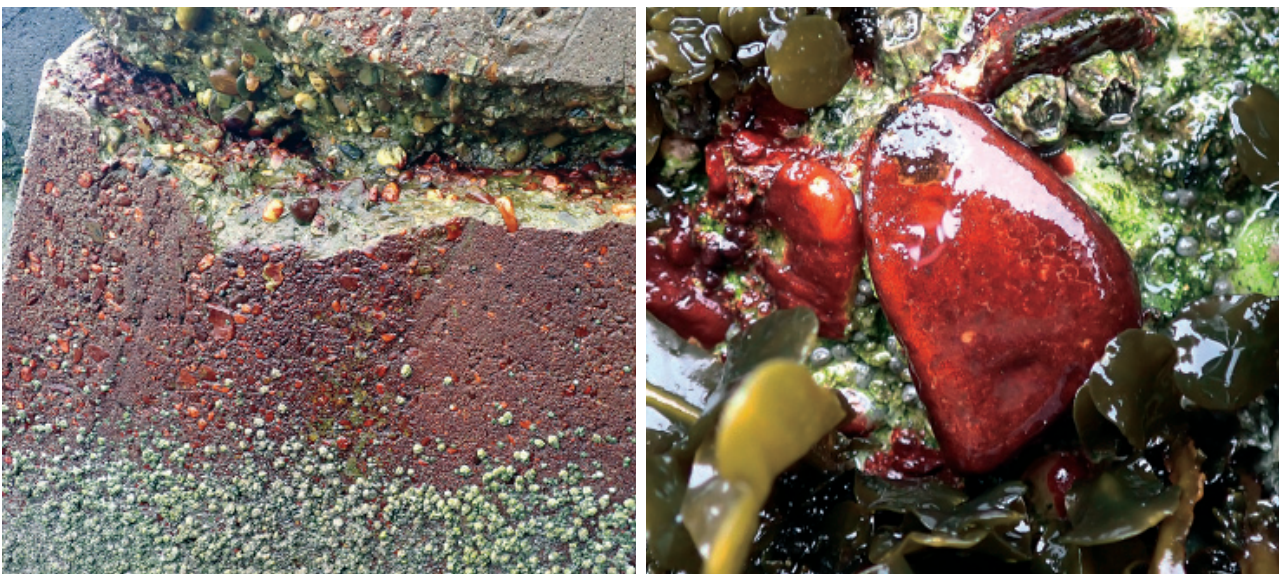
CS-VERSLAG – RIEN DE RUIJTER

En weer zijn we aan een nieuw jaar begonnen waarin we hopelijk allemaal gezond blijven en maar weer vaak op het strand mogen komen. En ik hoop dat jullie dan weer vele waarnemingen zullen insturen. Dit verslag kwam tot stand door waarnemingen en meldingen van Pieter Smit, Kick Smit, Wilbert Kerkhof, Jannie Nijman, Boet van Heugten, Sieneke Langelaan, Rob Dekker, Marja van den Berg, Dennis Leeuw, Frank Perk, Michiel Schipper, André Staal, Sytske Dijkse, Wim Langbroek, Willem Olbers, Kees Peeters, Hannie Kroonsberg, Valentin Engelbos, Bas van der Sanden, Joop Verkuil, Marion Bilius, Marco Faasse en mijzelf.

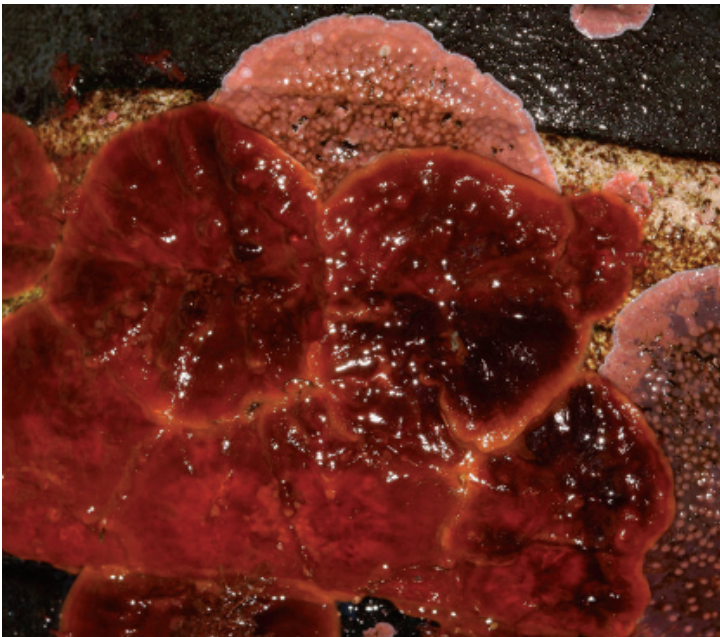
WIJEREN

De strandwacht op 03-10 bij IJmuiden kon niet gelopen worden omdat er een strand-race gehouden werd. Eerdere jaren werd het strand tot aan de strandovergang gebruikt, maar nu ook het hele strandwachtraject tot aan de Zuidpier. Om niet helemaal voor niets naar IJmuiden gekomen te zijn, besloten Frank Perk en ik naar de Noordpier te gaan. Omdat het tij al aan het keren was, zijn we eerst langs de pier naar de waterlijn gelopen. Autochtoon op de pier troffen we o.a. de volgende wieren aan: stijf visdraad *Chaetomorpha melagonium*, *Ulva spec. (Enteromorpha type)*, *Ectocarpus siliculosus*, kwastwier *Pylaiella littoralis*, wijnrood korstwier *Hildenbrandia rubra* (fig. 1) en kleine plantjes van kernwier *Mastocarpus stellatus*.

Figuur 1. Wijnrood korstwier, *Hildenbrandia rubra* (foto's: Frank Perk).

Van deze laatste soort vonden we ook takjes tussen de vele bossen *Obelia* en de hopen *Electra pilosa* die op het strand in de vloedlijn lagen. Tussen dit aanspoelsel verzamelden we ook vederwier *Bryopsis plumosa*, veelvertakt pluimwier *Dasysiphonia japonica*, met daarop groeiend gedraaid rooddonswier *Antithamnionella spirographidis*. Verder vonden we bosjes bruinrood horentjeswier *Ceramium botryocarpum* (met daarop *Gaillona hookeri*), brakwater horentjeswier *Ceramium diaphanum*, Koreaans horentjeswier *Ceramium sungminbooi* en fijn buiswier *Polysiphonia stricta*. Ook werden vijf bosjes donker buiswier *Vertebrata fucooides* meegenomen waarop Frank, thuis onder de microscoop, de epifytische wiertjes *Acrochaetium humile* en *Erythrotricia carnea* vond.

Figuur 2. *Peyssonnelia dubyi* (foto: Sytske Dijkse, Foto Fitis).

Figuur 3. Koraalwier (*Corallina officinalis*) (foto: Wim Langbroek).

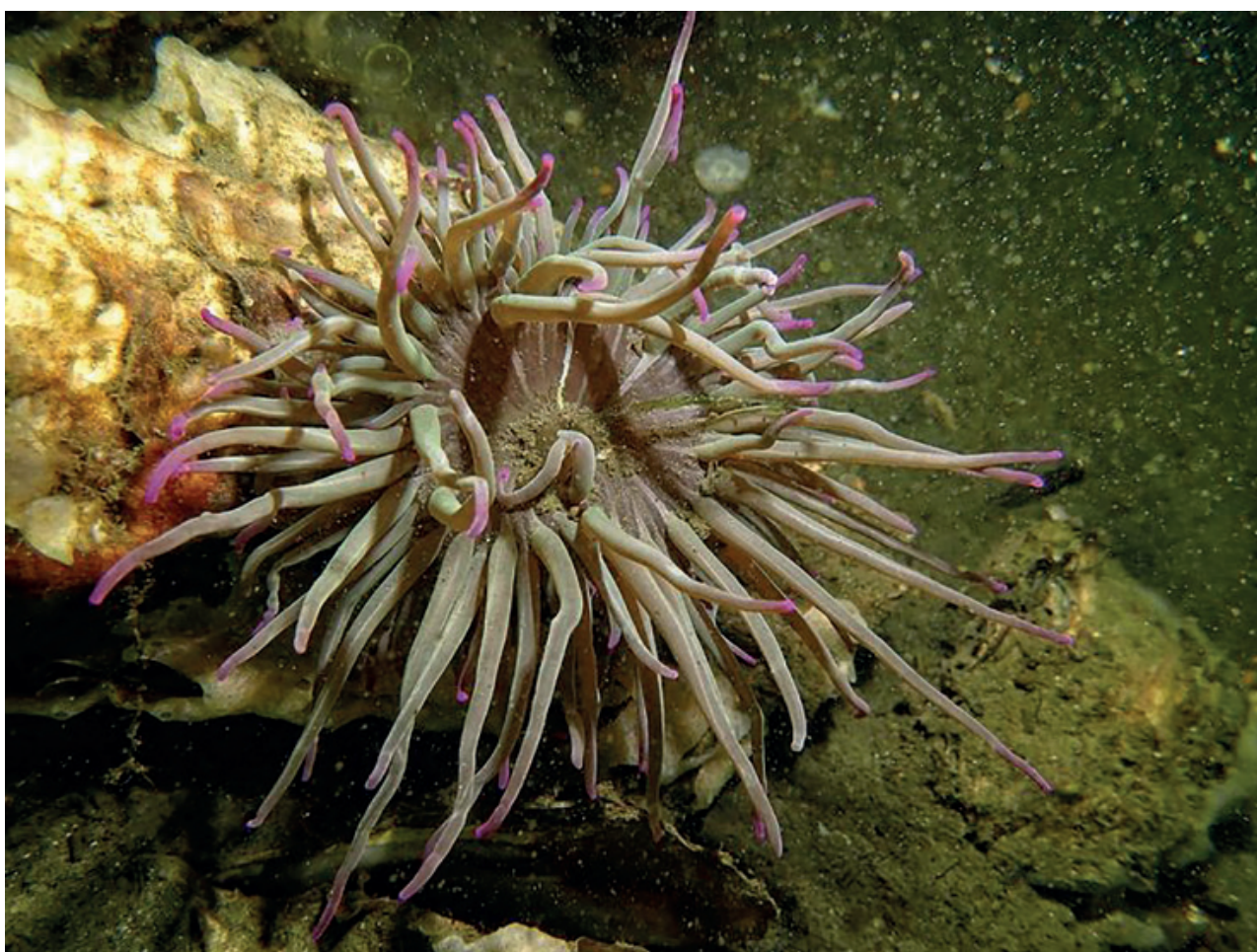
Van Texel kwam de melding van tongwier *Hypoglossum hypoglossoides* en rendiergeweiwier *Osmundea pinnatifida*. Rob Dekker en Marja van de Berg vonden dit op 28-10 bij paal 11 op voetjes van riemwier *Himanthalia elongata*. Op 03-11 meldden zij stekelbolkelp *Saccorhiza polyschides* bij paal 8 en op 07-11 vezelwier *Treptacantha baccata* bij paal 22. Van Texel kwamen ook de meldingen van Sytske Dijkse. Zij vond op 20-11 bij paal 9 wat bossen riemwier *Himanthalia elongata* met op de voetjes rendiergeweiwier *Osmundea pinnatifida*, *Peyssonnelia dubyi* (fig. 2) en *Pneophyllum spec.*

Op 15-11 was ik bij Groet op het strand en vond op een bos knotswier *Ascophyllum nodosum* een paar bosjes roodwier. Frank determineerde ze als puntig boompjeswier *Callithamnion tetragonum* en gevorkt boompjeswier

Callithamnion corymbosum. Ook vond ik een struikje rood worstjeswier *Lomentaria articulata* op een riemwiervoetje. Op een riemwiervoetje gevonden door Wim Langbroek op 02-12 bij Katwijk zaten koraalwier *Corallina officinalis* (fig. 3) en *Cryptopleura ramosa*.

HOLTEDIEREN

In het Veerse Meer maakte Valentin Engelbos, op 19-10 tijdens een duik, een fraaie foto van een wasroos *Anemonia viridis* (fig. 4). Bijna alle andere meldingen van deze groep komen van Texel. Zo vonden Rob en Marja op 19-08 een kolonie van het zeeveertje *Ventromma halecioides* op een riemwiervoetje bij paal 11. Op 01-09 troffen ze twee kolonies van deze soort aan op een aangespoelde emmer, tussen paal 8 en 10. Op 23-10 lagen er ongeveer 125 slibanemoontjes *Sagartia troglodytes* en 15 zeeanjelieren *Metridium senile* op het strand tussen paal 12 en 14. Een lampekapje *Aequorea vitrina* vonden ze op 06-11 bij paal 13 en op 07-11 zat er op het al genoemde takje vezelwier een kolonie van de zeepluim *Aglaophenia pluma*.

Figuur 4. De wasroos *Anemonia viridis* (foto: Valentin Engelbos).

Op 08-11 werden er op een drijvend plastic voorwerp 20 kolonies van de fijne zeecypres *Amphisbetia operculata* geteld, en op 21-11 zat er, ook op een drijvend plastic voorwerp, een wedueroos *Cylista (Sagartiogeton) undatus*. Op 16-10 zag Frank Perk 2 weduerozen op 25 cm diep in het Grevelingenmeer bij de trailerhelling Springersdiep (fig. 5).

Figuur 5. Wedueroos *Cylista (Sagartiogeton) undatus* (foto: Frank Perk).

KREEFTACHTIGEN

Bas van der Sanden zag, tijdens een duik op 29-10 bij Bergse Diepsluis, een grijze zwemkrab *Liocarcinus vernalis* en ook hij maakte een mooie foto (fig. 6). Op 04-11 vond Rob Dekker op Texel een zeepaddestoel *Rhizostoma octopus* met daarin 15 exemplaren van de kwalvlo *Hyperia galba*. Vier dagen later, op 08-11, vond Rob een drijvend plastic voorwerp met daarop tien spookkreeftjes van de soort bruinegeklepte spookkreeft *Caprella equilibra*. Sieneke Langelaan vond op 06-12 een gewone hooiwagenkrab *Macropodia rostrata* op het strand bij Langevelderslag. Twee dagen later vond ze daar nog eens vijf exemplaren van deze soort. Op 19-12, tijdens een duik in het Noorzeekanaal nabij IJmuiden, trof ik op vijf meter diepte drie Zuiderzee-krabbetjes *Rhithropanopeus harrisii* aan (fig. 7). Even verder lag er nog een dode Chinese wolhandkrab *Eriocheir sinensis*.

WEEKDIEREN

Op de vondstenlijst van oktober en november van Texel die ik kreeg van Rob Dekker stond ook weer een aantal leuke waarnemingen. Zo vond hij op 11-11 samen met Marja van den Berg o.a. 1x geplooid zonneshelp *Gari fervensis*, 2x kleine boormossel *Barnea parva*, 2x kleine platschelp *Asbjornsenia pygmaea* en 1x priktolhoren *Calliostoma zizyphinum*. De laatste drie soorten werden een dag later ook weer gevonden in dezelfde aantallen en samen met 1x scheefhoren *Lacuna vincta*, 1x trapgevel *Propebela turricula*, 1x kleine fuikhoren *Tritia varicosa*, 3x ongeklepte koffieboontje *Trivia arctica*, 2x spoelhoren *Acteon tornatilis*, 5x prismatische dunschaal

Figuur 6. De grijze zwemkrab *Liocarcinus vernalis* (foto: Bas van der Sanden).

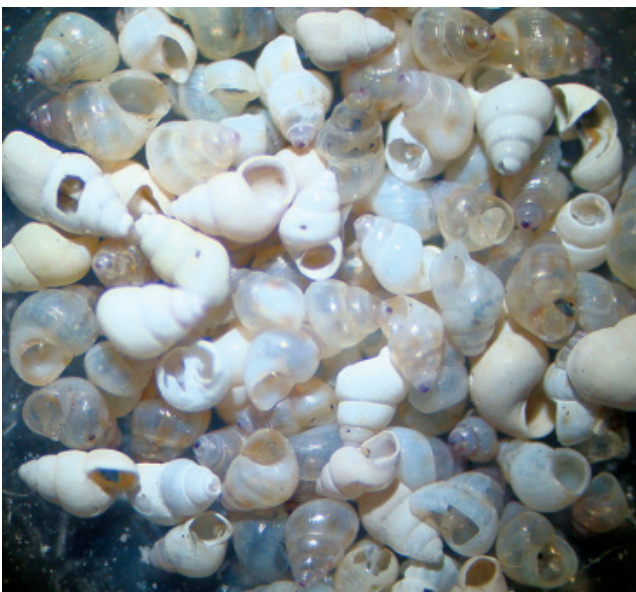

Figuur 7. Het Zuiderzeekrabbetje *Rhithropanopeus harrisi*, *in vitro*. Dit exemplaar is een mannetje (breedte carapax 15 mm) dat op 22-7-2021 is aangetroffen bij Het Scheur te Maassluis (foto: Mick Otten).

Abra prismatica en 1x pholade *Pholas dactylus*. Ook André Staal stuurde weer een lijst met waarnemingen die hij deed in november op Ameland tussen paal 17 en 18. Zo meldde hij van 11-11 o.a. 1x bonte mantel *Mimachlamys varia*, 1x klein tafelmesheft *Ensis minor* en een (beschadigde) klep van de grote hartschelp *Acanthocardia aculeata*. Van 14-11 meldde hij 1x mediterrane mossel *Mytilus galloprovincialis*, 1x artemisschelp *Dosinia exoleta* en 1x pleistocene strandschelp *Macra stultorum plistoneerlandica*. Op 18-11 waren het o.a. 1x eierschelp *Gastrana fragilis* en 1x noordse cirkelschelp *Lucinoma borealis* en op 19-11 was het een ovaal nonnetje *Macoma calcarea*.

Een niet alledaagse vondst van het Hollandse strand is die van een nog levende kokkel *Cerastoderma edule*. Sieneke Langelaan vond er één op het strand bij Langevelderslag op 06-12. Een soort die ook niet vaak gevonden wordt op die locatie is de noordhoren *Neptunea antiqua*. Hannie Kroonsberg en Kees Peeters vonden daar op 27-12 een fraai exemplaar.

Na een korexcursie op 18-12 bij Egmond aan Zee nabij paal 39 (hierover meer in de groep 'Gewervelden') nam ik ook wat gruis mee. Hierin vond ik o.a. 18x vliezig drijfhorentje *Rissoa membranacea*, 83x dwerg-drijfhorentje *Pusillina inconspicua* (waaronder veel verse exemplaren; fig. 8), 47x fuik-horen *Tritia reticulata* (heel juveniel), 23x muiltje *Crepidula fornicata* (ook heel juveniel), 3x witte wenteltrap *Epitonium clathratulum* (juveniel), 66x stomp traliehorentje *Parthenia sarsi*, 1x trapgevel *Propebela turricula* en

Figuur 8. Dwerg-drijfhorentjes, waaronder verse exemplaren (foto: Rien de Ruijter).

Figuur 9. Juvenile Amerikaanse boormossels (foto: Rien de Ruijter).

een klein exemplaar van het schepje *Philine quadripartita*. Ook vond ik nog 19x wijde mantel *Aequipecten opercularis* (heel juveniel), 2x kleine astarte *Goodallia triangularis*, 1x geribd zeeklitschelpje *Montacuta substriata*, 26x Amerikaanse boormossel *Petricola pholadiformis* (heel juveniel; fig. 9), 6x gewone papierschelp *Thracia phaseolina* en een juveniel klepje van een kleine gaper *Sphenia binghami*. Wilbert Kerkhof raapte tijdens het Korren nog een recente klep (met delen van het periostracum) van een toegeknepen korfmossel *Corbicula fluminalis* op.

Een dag later, op 19-12, tijdens de al genoemde duik bij IJmuiden, zag ik ook honderden brakwater strandschelpen *Rangia cuneata*, waarbij grote exemplaren van ruim 50 mm. En op bijna elke steen of ander hard substraat trof ik ook de gebogen traliemossel *Ischadium recurvum* aan.

Op 12-01-22 vond Sieneke Langelaan bij Langevelderslag een nog levend exemplaar van de gewone tepelhoren *Euspira catena* (fig. 10). Michiel Schipper meldde ook een aantal levende/vers dode exemplaren van *Euspira catena*, en wel op 01-01-22 bij Katwijk. Op 23-01-22 was hij bij de Wassenaarse Slag op het strand en vond daar o.a. twee doubletten van de rechtsgestreepte platschelp *Fabulina fabula*, twee doubletten van de tere platschelp *Macomangulus tenuis* en drie doubletten van de venusschelp *Chamelea striatula*.

Figuur 10. Levende gewone tepelhoren (foto: Sieneke Langelaan).

GEWERVELDEN

Het eikapsel seizoen is ook weer begonnen. Kwamen er de laatste maanden zo af en toe eens een paar meldingen binnen van enkele exemplaren, zoals het eikapsel van de blonde rog *Raja brachyura* dat op 10-09 werd gevonden door Joop Verkuil en Marion Bilius bij Neeltje Jans (fig. 11), nu zijn er ook weer meldingen van grotere aantallen. Zo vonden Pieter Smit en kleinzoon Kick Smit op 26-11, langs de Helderse Zeewering, 120 eikapsels van de stekelrog *Raja clavata*, 16x gevlekte rog *Raja montagui*, 1x blonde rog *Raja*

Figuur 11. Eikapsel van de blonde rog *Raja brachyura* (foto: Joop Verkuil).

brachyura en 1x kleinoogrog *Raja microcellata*. Ook lagen er nog 11 eikapsels van de hondshaai *Scyliorhinus canicula*. Op 23-11 werd een eikapsel van de kathaai *Scyliorhinus stellaris* gevonden bij Castricum door Willem Olbers. Wibert Kerkhof meldde een prachtig eikapsel van een grootoogrog *Leucoraja naevus* (fig. 12) van het Hondsbossche strand bij Groet op 20-12. Van de gevlekte rog *Raja montagui* lag er ook nog een exemplaar.

Ook Dennis Leeuw meldde een aantal eikapsels. Zo vond hij op 05-01-22 tussen Hargen en Bergen aan Zee 2x blonde rog *Raja brachyura*, 4x gevlekte rog *Raja montagui* en 40x stekelrog *Raja clavata*. En in één van de *Raja clavata* eikapsels zat nog een rogje (fig. 13). Op 12-01-22 vond Sieneke Langelaan bij Langevelderslag ook een aantal eikapsels: 14x *R. clavata*, 1x *R. montagui* en 1x golfrog *Raja undulata*.

De al genoemde korexcursie onder leiding van Dennis Leeuw en samen met Wilbert kerkhof, Jannie Nijman, Boet van Heugten en mijzelf leverde een leuk lijstje soorten op. We liepen zes trekken van ongeveer 100 meter, drie

Figuur 12. Ei van de grootoogrog (foto: Wilbert Kerkhof; Knorhaan 75: 6).

Figuur 13. Ei van de stekelrog met embryo (foto: Dennis Leeuw).

heen (Egmond > Castricum) en drie terug. Eén trek mislukte omdat het net niet goed dicht bleek te zitten, maar de andere vijf leverden bij elkaar de volgende soorten en aantallen op: 41x haring *Clupea harengus*, 1x spiering *Osmerus eperlanus*, 1x zandspiering *Ammodytus tobianus*, 3x zeebaars *Dicentrarchus labrax*, 3x koornaarvis *Atherina presbyter*, 34x dikkopje *Pomatoschistus minutus*, 1x vijfdradige meun *Ciliata mustela*, 20x schol *Pleuronectes platessa*, 8x griet *Scophthalmus rhombus*, 3x bot *Platichthys flesus* en 38x kleine

zeenaald *Syngnethus rostellatus*. Alle gevangen visjes waren juveniel en zijn vrijwel allemaal weer levend teruggezet in zee (alleen de garnalen *Crangon crangon* gingen mee en dat waren er 874).

Dan twee waarnemingen van de zeedonderpad *Myoxocephalus scorpius*. Marco Faasse zag op 13-11 een exemplaar tijdens een duik bij de locatie Den Osse in het Grevelingenmeer (fig. 14: links). Lucette Robertson-Proot zag er een op het strand bij Bergen aan Zee op 06-01-22 (fig. 14: rechts).

e-mailadres van de CS-man: rien-tien@ziggo.nl

Figuur 14. Zeedonderpad (foto links: Marco Faasse; foto rechts: Lucette Robertson-Proot).